

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 80 0 П 100612 21 Рев
Бања Лука, 25.2.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р.Б., Б.Б. и М.Б., сви из Д.Б., које заступа Д.П., адвокат из Б., против тужених Ђ.Б., из Б., кога заступа Г.Б., Б., Д.Л. рођено Б., из Б., и З.П., из Б., ради утврђења, вриједност спора 30.001,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 100612 19 Гж од 14.10.2020. године, на сједници одржаној 25.2.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини, број 80 0 П 100612 18 П од 26.09.2019. године, дјелимично је усвојен захтјев тужитеља и утврђено је да су тужитељи стекли ваљан правни основ за укњижбу права својине на к.п. број 335, у нарави стамбена зграда површине 68 м², помоћној згради површине 21 м², помоћној згради површине 19 м², дворишту површине 500 м² и воћњаку 2. класе површине 340 м², укупне површине парцеле 948 м² и к.п. број 336, у нарави воћњак 2. класе површине 256 м², обје к.п. укупне површине 1204 м² и обје уписане у Лист непокретности број 43 к.о. Б.Д. на имену М.Б. са 1/1, и обавезани су тужени да то признају и трпе и да дозволе да се тужитељи, након правоснажности пресуде, укњиже као сувласници и супосједници на наведеним некретнинама са по 1/3 дијела у земљишним и катастарским књигама, а у преосталом дијелу је тужбени захтјев одбијен и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 100612 19 Гж од 14.10.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду у одбијајућем дијелу тужбеног захтјева, због повреде одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и због прекорачења тужбеног захтјева и предлажу да се побијана пресуда, сагласно ревизионим наводима преиначи.

Тужени Ђ.Б. и Д.Л. у одговору на ревизију предлажу да се иста одбије као неоснована, док тужени З.П., није поднио одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Тужитељи захтјевом у тужби траже да се утврди да су стекли ваљан правни основ за укњижбу права својине на некретнинама уписаним у лист непокретности број 43 и 49 к.о Б.Д., ближе означеним у изреци првостепене пресуде, по основу записника Мјесне заједнице Д.Б. од 7.3.1979. године, правно квалификујући наведени записник, као тестамент пред свједоцима.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је пред Основним судом у Бијељини, у предмету број..., прекинут оставински поступак за расправљање заоставштине иза преминулог М.Б. и да су Б.Б. и Р.Б., унуци оставиоца, упућени да покрену парнични поступак, ради утврђивања, које некретнине не чине оставинску масу оставиоца; да су оставилац М.Б. и његов син Д.Б. (који је отац тужитеља Б. и Р.Б.), дана 6.2.1979. године, закључили уговор о доживотном издржавању којим је оставилац располагао и некретнинама, које су предмет спора у овој правној ствари и да је тај уговор раскинут правоснажном пресудом Општинског суда у Бијељини број: ... од 29.10.1982. године; да је у Мјесној заједници Д.Б., пред Мировним вијећем 7.3.1979. године сачињен записник поводом спора око подјеле имовине, за живота оставиоца М.Б., за који тужитељи тврде да представља тестамент, пред свједоцима и на којем заснивају тужбени захтјев; да је након тога оставилац М.Б. располагао истим тим некретнинама у корист свог сина Ђ.Б., тестаментом од 12.5.1986. године и да је пред Основним судом у Бијељини, у предмету број: ..., утврђена ништавост наведеног тестаamenta; да се по тужби Ђ.Б. и Д.Л. (која је мајка туженог З. П., а кћерка оставиоца М.Б.), против туженог Д.Б., у предмету истога суда водио спор под бројем: П ..., ради сметања посједа, који је правоснажно окончан на начин, да је утврђено да је Д.Б. сметао означене тужитеље у посједу некретнина к.п. 1659 и 1677 (које су, између осталих, и предмет овога спора), обје уписане у п.л. број 49 к.о. Б.; да објекат који се налази на парцели к.п. број: 339 к.о. Б., није саградио предник тужитеља Д.Б., него да је исти грађен у породичној заједници М.Б., његове супруге и њихових синова Д., Ђ. и В.Б. (који након смрти није оставио потомке); да је предник тужитеља Д.Б., усменим уговором о поклону од свог оца М.Б., прије 1979. године добио на поклон некретнине к.п. 335 и 336, уписане у лист непокретности број, 43 к.о. Д.Б. и да је на парцели к.п. број 335, саградио кућу, у којој је живио са члановима своје породице и да је приликом авио снимања уписан као посједник наведених некретнина; да је вјештак геометар З.Г. идентификовао и на скици снимања приказао некретнине које су овдје предмет спора; и да су тужитељи предметну тужбу поднијели 16.10.2016. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужитељи стекли ваљан правни основ за упис права својине на некретнинама ближе означеним у изреци побијане пресуде, па је позивом на одредбу члана 46. став 1. Закона о промету непокретности („Службени лист СР БиХ“ број 38/78 до 22/91, те „Службени гласник Републике Српске“, број 29/94) и члана 28. став 2. Закона о основним својинско правним односима („Службени лист СФРЈ“ број 6/80, 60/89 и 42/90, те „Службени гласник Републике Српске“, број 38/03), у вези са чланом 344. став 2. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08 до 107/19), дјелимично усвојио тужбени захтјев у односу на некретнине к.п. број 335. и 336, уписане у лист непокретности број 43. к.о. Б.Д., као у изреци пресуде, а у односу на некретнине к.п. број 339, 1659, 1677. и 2064, све уписане у лист непокретности број 49 к.о. Б.Д. је, налазећи да записник сачињен у Мјесној заједници Д.Б., не представља писмени тестамент пред свједоцима, тужбени захтјев одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Побијана пресуда је заснована на закону.

Право својине на непокретностима стиче се по самом закону, на основу правног посла и наслеђивања (члан 20. став 1. ЗОСПО). Према ставу 2. истог члана, право својине стиче се и одлуком надлежног органа, на начин и под условом одређеним законом.

Према одредби члана 65. Закона о наслеђивању („Службени лист СР Босне и Херцеговине“, број 7/80 и 15/80 - пречишћен текст, даље: ЗН), који се примјењивао у вријеме сачињавања предметног записника и у вријеме смрти оставиоца Б.М., пуноважан је онај тестамент, који је сачињен у облику утврђеном у закону и под условима предвиђеним законом.

Одредбом члана 67. ЗН, прописано је да завјешталац који зна да чита и пише може сачинити тестамент на тај начин, што ће исправу коју је неко други сачинио својеручно потписати у присуству два свједока, изјављујући пред њима да је то његов тестамент, те да ће се и свједоци потписати на тестаменту.

Према утврђењу нижестепених судова заснованом на исказу свједока Ј. Л.(који је наведени записник од 17.3.1979. године потписао као члан мировног вијећа) и на предметном записнику сачињеном пред мировним вијећем наведене Мјесне заједнице (које је, према наводима истог свједока, излазило на разне спорове, када их неко од мјештана позове), у конкретном случају се водила расправа у вези подјеле ствари, прије свега некретнина, између оца М.Б. и сина Д.Б., с једне стране и Ј.Б. (супруге М., а мајке Д.Б.) и В.Б. (који је син М. и Ј., а брат Д.), с друге стране, како је у уводу записника и наведено. Према садржају истог, након изјаве М.Б. о томе, које некретнине он „задржава за себе“, а које је „превео“, на сина Д., Ј.Б. је изјавила, да се она не одриче свога дијела и да предлаже „да... и да до смрти живе заједно, а да их дјеца издржавају, према својим могућностима, а после њихове смрти, нека се дјеца братски подијеле или да им се нешто додијели, а не све Д.“. И у изјави В.Б. датој на записник предложено је „да се поништи срамни уговор што је отац направио и да отац дадне њима плаца (нечитко је написано у ком сувласничком дијелу) и земље, како је право...“, док Д.Б. није присуствовао тој расправи.

На крају текста садржаног у записнику је наведено „Пошто се странке нису могле да споразумију, стога се упућују на суд, који ће донијети пресуду“, а записник су потписале присутне странке и чланови мировног вијећа.

Изјашњавајући се о околностима у којима је сачињен наведени записник, свједок Ј.Л. је (као свједок догађаја, преточеног у записник и као члан мировног вијећа у поменутој Мјесној заједници, пред којим је вођена расправа чланова породице Б. у вези подјеле имовине) потврдио, да су записници у наведеној Мјесној заједници сачињавани, да се странке измире и да је циљ Мјесне заједнице био „да помире људе“, а његов исказ је подударан са садржајем предметног записника.

Код оваквог стања ствари, по оцјени овога суда, правилан је закључак нижестепених судова да предметни записник, не представља писани тестамент пред

свједоцима завјештаоца М.Б. и да не садржи све битне елементе из члана 67. ЗН, који би га чинили писменим тестаментом пред свједоцима.

Наиме, из садржаја одредбе члана 67. ЗН произлази, да је за ваљаност писменог тестаamenta пред свједоцима потребно, између осталог да завјешталац који зна да чита и пише, исправу коју му је неко други саставио, својеручно потпише пред два, истовремено присутна свједока и да пред њима изјави да је то његов тестамент. Писани тестамент пред свједоцима је строго формални акт, чији смисао форме је у томе, да се осигура аутентичност изјављене воље која производи правно дејство послије смрти завјештаоца, када више не постоји могућност да је сам интерпретира, доказује или оспорава. Функција свједока при састављању ове врсте тестаamenta састоји је управо у томе да посвједоче да је завјешталац пред њима прочитао текст који је други написао и након тога изјавио да је то његов тестамент и да се свједоци истовремено својеручно потпишу на самој исправи коју је оставитељ означио као његов тестамент и пред њима га, као такву потписао.

Према томе, имајући у виду да је тестамент, по дефиницији, законом уређени облик једностране, строго личне и опозиве изјаве (последње) воље за то способног лица, којом оно уређује расподјелу своје имовине послије своје смрти и којом даје друге изјаве и наредбе у вези са својом смрћу, предметни записник, по називу, а ни по садржају, не представља тестамент који предвиђа одредба члана 67. ЗН, како то тужитељи неосновано тврде, па се ревизини наводи у овом правцу, као и указивање на одредбу члана 88. ЗН, указује неоснованим.

С обзиром на напријед наведено, супротно наводима ревизије, наведени записник је – записник о расправи и о неуспјелом покушају мировног вијећа поменуте Мјесне заједнице за измирење чланова породице Б. (којој расправи су присуствовали чланови породичног домаћинства који су живјели на том подручју), у вези несугласица напријед означених супротстављених страна око подјеле имовине предника М.Б., за његовог живота. Та расправа није окончана давањем последње изјаве воље оставиоца везане за његову имовину, пред члановима мировног вијећа, а ни у форми коју за ову врсту тестаamenta прописује наведена одредба члана 67. ЗН, него констатацијом да након што се странке нису могле споразумјети, упућују се на суд, слиједом чега су нижестепени судови правилно закључили да предметни записник не представља писмени тестамент пред свједоцима.

Остали наводи ревизије истицани су и у току поступка, о којим нижестепене пресуде садрже довољне и ваљане разлоге, па се указује беспотребно понављање већ датих разлога, док за указивање у ревизији на „недостатке побијане пресуде у усвајајућем дијелу тужбеног захтјева“ и за побијање другостепене пресуде у том дијелу, ревидент нема правног интереса, због чега се овај суд тим наводима није бавио.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Према изложеном побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији а ни оних на које овај суд пази по службеној дужности, због чега је ревизија тужитеља на основу одредбе члана 248. ЗПП, одбијена као неснована.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић